

Ευρωπαϊκό Δίκτυο Συνηγόρων του Παιδιού (ΕΝΟC)
Δημόσια θέση «Παιδιά και Λιτότητα»
18^η Γενική Συνέλευση, 24/10/2014, Εδιμβούργο

*«Θέλουμε να συμμετέχουμε στη διαμόρφωση ενός φωτεινού μέλλοντος για τις πόλεις και τα χωριά όπου ζούμε. Μπορούμε να το πετύχουμε αυτό σε περίοδο κρίσης;»
Yannis, 11 ετών, Βέλγιο, δράση «Η λιτότητα δαγκώνει: φωνές παιδιών»*

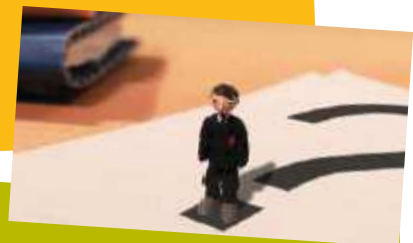
Εμείς, οι Συνήγοροι του Παιδιού της Ευρώπης, εκφράζουμε τη βαθειά ανησυχία μας για τις συνέπειες της λιτότητας και της φτώχειας στην υλοποίηση των δικαιωμάτων των παιδιών και των νέων.

Η οικονομική κρίση έχει πολύ αρνητικές επιπτώσεις στα παιδιά και στην εφαρμογή όλων των δικαιωμάτων τους, όπως προβλέπονται από τη Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού. Η ζωή σε συνθήκες φτώχειας επηρεάζει την παιδική ηλικία και συχνά περιορίζει τις ευκαιρίες που θα έχουν τα παιδιά μεγαλώνοντας. Οι επιπτώσεις της παιδικής φτώχειας στα δικαιώματα του παιδιού είναι μεγάλες, τόσο άμεσα όσο και στο μακρύτερο μέλλον.

Οι παραβιάσεις δικαιωμάτων που προκαλούνται από τη φτώχεια απασχολούσαν πάντοτε τις ευρωπαϊκές χώρες. Σήμερα, η οικονομική κρίση έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση της παιδικής φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού σε αρκετές χώρες. Μετά την κρίση, σε πολλές περιπτώσεις, η παιδική φτώχεια αυξήθηκε πιο απότομα από ό,τι στον υπόλοιπο πληθυσμό.

Το Συμβούλιο της Ευρώπης δήλωσε ότι έχει συγκλονιστεί από τις εκθέσεις διαφόρων χωρών για παιδιά που υποσιτίζονται, που ζουν χωρίς τους γονείς τους επειδή αυτοί φεύγουν στο εξωτερικό για να δουλέψουν, για τα παιδιά που εργάζονται, τα παιδιά που σταματούν το σχολείο ή δεν τα καταφέρνουν καλά στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Εμείς οι Συνήγοροι του Παιδιού γνωρίζοντας τι συμβαίνει στις χώρες μας, επαναλαμβάνουμε πόσο ανησυχητικά είναι αυτά τα στοιχεία.

Άμεσες συνέπειες της κρίσης είναι η ανεργία των γονέων και η μείωση των εσόδων της οικογένειας. Μερικά από τα μέτρα λιτότητας που έχουν επηρεάσει αρνητικά τα δικαιώματα των παιδιών σε διάφορες ευρωπαϊκές χώρες είναι οι περικοπές στις κοινωνικές υπηρεσίες και στα κοινωνικά προγράμματα, οι μειώσεις στους μισθούς, οι αυξήσεις στους φόρους στα βασικά αγαθά.

Οι περικοπές στις κοινωνικές δαπάνες έχουν επηρεάσει σοβαρά τα παιδιά που εξαρτώνται ιδιαίτερα από τα κοινωνικά προγράμματα και τις κοινωνικές υπηρεσίες.

Μερικά δικαιώματα που επηρεάστηκαν από τη παιδική φτώχεια και τις συνέπειες της λιτότητας είναι: το δικαίωμα σε ένα καλό επίπεδο διαβίωσης (διατροφή, ένδυση, κατοικία), στην εκπαίδευση, στην υγεία, στη νομική βοήθεια, στο παιχνίδι, στην έκφραση της γνώμης, στην κοινωνική ασφάλιση, στην οικογενειακή ζωή, στην εναλλακτική φροντίδα, στην προστασία από κάθε μορφής σωματική ή ψυχολογική βία. Ακόμη έχουν επηρεαστεί πολλά δικαιώματα των παιδιών με αναπηρίες. Όλα αυτά φαίνονται ξεκάθαρα στα φιλμ που δημιούργησαν 32 παιδιά από 8 περιοχές της Ευρώπης σχετικά με το πώς οι ζωές και οι κοινωνίες τους έχουν επηρεαστεί από τη φτώχεια και την οικονομική κρίση, στο πλαίσιο της συμμετοχικής δράσης του ΕΝΟC «Η λιτότητα δαγκώνει: φωνές παιδιών».

Το άρθρο 4 της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού προβλέπει ότι τα κράτη πρέπει να παίρνουν όλα τα νομοθετικά, διοικητικά και άλλα μέτρα που είναι αναγκαία για την εφαρμογή των δικαιωμάτων των παιδιών.

Αυτο σημαίνει ότι οι περιορισμοί των διαθέσιμων πόρων δεν δικαιολογούν παραβιάσεις των ατομικών και πολιτικών δικαιωμάτων, ούτε αποτελούν δικαιολογία για διακρίσεις και άνιση μεταχείριση ως προς τα δικαιώματα διαφορετικών ομάδων παιδιών.

Η μη εφαρμογή των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών δικαιωμάτων, μπορεί να δικαιολογηθεί μόνο όταν υπάρχουν αποδείξεις ότι δεν επαρκούν οι πόροι που διαθέτει το κράτος.

Όταν διαμορφώνουν την οικονομική τους πολιτική, τα κράτη πρέπει να δίνουν προτεραιότητα στα παιδιά που μειονεκτούν κοινωνικά.

Όταν δεν μπορούν να εφαρμόσουν πλήρως τα δικαιώματα των παιδιών, λόγω της έλλειψης χρημάτων, τα κράτη χρειάζεται να κινηθούν όσο πιο γρήγορα και αποτελεσματικά μπορούν, ώστε να πετύχουν την υλοποίησή τους.

Όταν ένα κράτος κάνει βήματα προς τα πίσω στην υλοποίηση ενός οικονομικού, κοινωνικού ή πολιτιστικού δικαιώματος, θα πρέπει να μπορεί να αποδείξει ότι έχει ακούσει προσεκτικά υπόψη του όλα τα εναλλακτικά μέτρα και ότι έχει δώσει την απαραίτητη σημασία στις γνώμες των παιδιών πάνω στο θέμα.

Το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Συνηγορων του Παιδιού συστήνει:

Οι επιπτώσεις της λιτότητας και της φτώχειας στην υλοποίηση των δικαιωμάτων των παιδιών και των νέων είναι αποτέλεσμα ενεργειών και αποφάσεων του κράτους αλλά και μη κρατικών φορέων (όπως διακυβερνητικών οργανισμών, τραπεζών, οργανισμών αξιολόγησης), οι οποίοι πρέπει να συμμετέχουν και στα μέτρα αντιμετώπισης της παιδικής φτώχειας μετά την κρίση.

Η Επιτροπή Δικαιωμάτων του Παιδιού του ΟΗΕ έχει τονίσει ότι οι χώρες που εμπλέκονται στα θέματα διεθνούς ανάπτυξης και οι οργανισμοί οικονομίας και εμπορίου, πρέπει να παίρνουν όλα τα αναγκαία μέτρα έτσι ώστε να ενεργούν σύμφωνα με τη Σύμβαση. Αυτό αφορά και τους διακυβερνητικούς οργανισμούς, όπως η Ευρωπαϊκή Ένωση, και τα διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, όπως το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ).

Το ΕΝΟΚ σημειώνει με λύπη ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το ΔΝΤ δεν έχουν αξιολογήσει τις σοβαρές επιπτώσεις που έχουν στα δικαιώματα του παιδιού οι συμφωνίες που έχουν κάνει με κράτη της Ευρωζώνης.

- Όλες οι δράσεις των κρατών πρέπει να βασίζονται στα δικαιώματα του παιδιού και να μην έρχονται σε αντίθεση με αυτά. Να εφαρμοστεί το Ψήφισμα του Συμβουλίου της Ευρώπης «Τερματίζοντας την παιδική φτώχεια στην Ευρώπη» και η Σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Επενδύοντας στα Παιδιά: Σπάζοντας τον Κύκλο της Μειονεξίας».
- Η Στρατηγική του Συμβουλίου της Ευρώπης και της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα δικαιώματα του παιδιού πρέπει να περιλαμβάνουν το ζήτημα της παιδικής φτώχειας και των επιπτώσεων της κρίσης και των πολιτικών λιτότητας.
- Όλα τα ευρωπαϊκά κράτη πρέπει να έχουν Εθνικά Σχέδια Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού, με συγκεκριμένους στόχους και χρονοδιάγραμμα, και να εξασφαλίσουν ότι θα εφαρμοστούν. Πρέπει επίσης να υιοθετήσουν Εθνικά Ολοκληρωμένα Σχέδια για την αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, λαμβάνοντας υποψη και τις αποψεις και τις εμπειρίες παιδιών, ιδίως αυτών που ζουν σε συνθήκες φτώχειας ή απειλούνται από τη φτώχεια.
- Όλα τα ευρωπαϊκά κράτη πρέπει να συγκεντρώνουν αρκετά, αξιοπιστα και κατάλληλα ταξινομημένα στατιστικά στοιχεία για τα παιδιά.
- Όλα τα ευρωπαϊκά κράτη πρέπει να δεσπίσουν «προϋπολογισμούς για τα παιδιά».
- Όλα τα ευρωπαϊκά κράτη πρέπει να διασφαλίσουν ότι οι πολιτικές, οι νομοί και οι πρακτικές τους συμμορφώνονται με τους νόμους για την προστασία των παιδιών, ιδίως τη Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού. Αυτό περιλαμβάνει και τις αποφάσεις για τον προϋπολογισμό και την οικονομία.
- Όλες οι αποφάσεις που αφορούν τις δαπάνες και άλλους πόρους θα πρέπει να δίνουν προτεραιότητα στις ανάγκες, τα δικαιώματα και το υπέρτερο συμφέρον των παιδιών, ιδίως αυτών που βιώνουν ή κινδυνεύουν από κοινωνικό αποκλεισμό.